ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร

สมจิต สิทธิ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ปีการศึกษา 2564

RELATIONSHIP BETWEEN CSR DISCLOSURE AND OPERATING RESULTS OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND IN THE FINANCIAL BUSINESS SECTOR, BANKING SECTOR

SOMJIT SITTHI

A Thematic Paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Accountancy Program

College of Innovative Business and Accountancy Dhurakij Pundit University

Academic Year 2021

ใบรับรองสารนิพนธ์

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา บัญชีมหาบัณฑิต

หัวข้อสารนิพนธ์ ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงาน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรม ธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร

เสนอโดย นางสาวสมจิต สิทธิ

สาขาวิชา บัญชีมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผศ.ดร.ศิริเดช คำสุพรหม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.พัทธนันท์ เพชรเชิดชู)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผศ.ดร.ศิริเดช คำสุพรหม)

..... กรรมการ

(ดร. เปรมารัช วิลาลัย)

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชีรับรองแล้ว

..... คณบดีวิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี

(ผศ.ดร.ศิริเดช คำสุพรหม)

วันที่ 25 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2565

หัวข้อสารนิพนธ์ ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร
ชื่อผู้เขียน สมจิต สิทธิ
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาตราจารย์ ดร.ศิริเดช คำสุพรหม
สาขาวิชา การบัญชี
ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ กระดาษทำการ โดยรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปี 2560 – 2563 มีข้อมูลทั้งสิ้น 44 ข้อมูล วิเคราะห์ลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปร การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และการวิเคราะห์สมมติฐานโดยสมการถดถอยเชิงพหูคูณ มีตัวแปรอิสระ คือ การเปิดเผยข้อมูลตามกรอบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม 8 หัวข้อ กับตัวแปรตาม คือ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตรากำไรสุทธิ

ผลการวิจัยพบว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในหัวข้อการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม มีการเปิดเผยในระดับมากที่สุด และหัวข้อการเคารพสิทธิมนุษยชนมีการเปิดเผยระดับน้อยที่สุด การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมหัวข้อการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ในขณะที่การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นทั้ง 8 หัวข้อ ส่วนหัวข้อการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม และหัวข้อการมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสียมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตรากำไรสุทธิ แต่ในหัวข้อการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกันกับอัตรากำไรสุทธิ

Thematic Paper Title	Relationship between CSR Disclosure and Operating Results of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand in the Financial Business Sector, Banking Sector
Name of Author	Somjit Sitthi
Advisor	Assistant Professor Dr. Siridech Kumsuprom
Program	Accounting
Academic Year	2021

ABSTRACT

The objective of this research was to study the relationship of CSR disclosure and operating results listed on the Stock Exchange of Thailand in the industry financial business sector, banking sector. The sample group used in the study was companies listed on the Stock Exchange of Thailand, only in the financial and banking industry. The instrument used for data collection was a processing documentation. Data was collected between 2017 to 2020 with a total of 44 data. Data analyzing was done by using descriptive analysis of variables while the analysis of the relationship between independent variables and analysis of the hypothesis was done by using multiple regression equations. There Independent variables consists of, the disclosure of information under the corporate social responsibility reporting framework in a total of 8 topics, and the dependent variable, rate of return on total assets, return on equity and net profit margin.

The results showed that the disclosure of social responsibility information on the topic of community or social development is at the highest correlation level and the issue of respect for human rights was disclosed to a minimum level of correlation. In regards of disclosure of social responsibility information on the topic of contributing to community or social development, there is an opposite correlation with the return on assets. While the disclosure of social responsibility information is not related to the rate of return on equity in all of the 8 topics, the topic of community or social development. and the topic of innovation and dissemination of innovations derived from socially, environmentally and stakeholder-responsible operations positively correlated with net profit margins, but in the aspect of environmental stewardship, there is a opposite relationship with the net profit.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาตราจารย์ ดร.ศิริเดช คำสุพรหม คณบดีวิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชีและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และดร.เปรมารัช วิลาลัย ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ทั้งหัวข้อและเนื้อหาเกี่ยวกับงานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี รวมทั้งช่วยแก้ไขข้อบกพร่องจนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ผู้จัยขอกราบขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้ และกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาตราจารย์ ดร. พัทธนันท์ เพชรเชิดชู ที่ให้โอกาสและคำแนะนำในการเข้าศึกษาบัญชีมหาบัณฑิตในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ในหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิตทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ตลอดหลักสูตร จนผู้วิจัยสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพได้ ขอขอบพระคุณผู้จัดการฝ่ายบัญชี บริษัท พรีบิลท์ จำกัด(มหาชน) ที่คอยสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการลางานในหลายๆ เพื่อมาทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณเพื่อนร่วมสาขาการบัญชีที่มีส่วนสนับสนุน ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจตลอดการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

ท้ายนี้คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว และอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ซึ่งเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้การศึกษาสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สมจิต สิทธิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฆ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของงานวิจัย	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 ความหมายและแนวคิดของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร	10
2.2 แนวทางการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม	15
2.3 กรอบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงบูรณาการ	17
2.4 ผลการดำเนินงานของกิจการและตัววัดความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มธนาคาร	21
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	27
3. ระเบียบวิธีวิจัย	28
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	30
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการศึกษา	37
4.1 ผลการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม 8 ประเด็นหัวข้อตามกรอบการเปิดเผยในรายงาน 56-1 ของคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์	37
4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตรากำไรสุทธิ	40
5. สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ	49
5.1 สรุปผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา	50
5.2 ข้อเสนอแนะ	52
5.3 ข้อจำกัดของการศึกษา	52
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก	57
ตัวอย่างกระดาษทำการ	58
ประวัติผู้เขียน	59

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

2.1 คำอธิบายเพิ่มเติมของข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่บริษัทควรเปิดเผย..... 18

3.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา..... 29

3.2 กระดาษทำการสำหรับการวิจัย..... 30

4.1 ผลการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเปรียบเทียบ ปี พ.ศ. 2560-2563..... 38

4.2 เปรียบเทียบผลการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม 8 หัวข้อ..... 39

4.3 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร..... 40

4.4 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและค่าการกระจายตัวของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)……..... 42

4.5 แสดงการวัดผลความสัมพันธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)..... 43

4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ (ROA)..... 43

4.7 Model Analysis วัดค่าความสัมพันธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)..... 45

4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE))..... 45

4.9 Model Analysis วัดค่าความสัมพันธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)..... 46

4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่มีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)……..... 47

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 แนวคิดโดยรวมของมาตรฐาน ISO 26000 ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม..... 12

2.2 แผนภูมิการวิเคราะห์แบบ Dupont..... 23

DPU

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) จะแฝงอยู่ในกฎระเบียบทางการค้าต่างๆ เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของผู้บริโภค เป็นต้น ซึ่งแนวคิดนี้เป็นสิ่งที่ไม่ได้รับความสนใจจากภาคธุรกิจมากนัก เนื่องจากองค์กรในภาคธุรกิจมักมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าในเชิงผลประโยชน์ทางการเงินหรือการทำกำไรของกิจการมากกว่าที่จะลงทุนเกี่ยวกับการพัฒนาสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ถึงแม้ว่าองค์การธุรกิจหลายๆแห่งจะมีการทำกิจกรรมเพื่อสังคมหรือรณรงค์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งก็เป็นไปเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรของตน ทั้งนี้แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) เริ่มเป็นที่รู้จักและยอมรับในระดับสากลในปี 2542 จากการประชุม World Economic Forum โดยหน่วยงานของสหประชาชาติ 5 หน่วยงาน อันได้แก่ 1) องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization - ILO) 2) โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme - UNDP)3) โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme - UNEP) 4) สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติ (UN High Commissioner for Refugees -UNHCR)และ 5) องค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (UN Industrial Development Organization - UNIDO)ได้เสนอ UN Global Compact ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การในระดับสากล ซึ่ง UN Global Compact นั้นแบ่งเป็น 4 หมวดหลัก คือ 1) หมวดสิทธิมนุษยชน (Human Rights) 2) หมวดแรงงาน (Labour) 3) หมวดสิ่งแวดล้อม (Environment) และ 4) หมวดการต้านการทุจริต (Anti-Corruption) ในปัจจุบัน UN Global Compact นั้นมีหลักบัญญัติสากล 10 ประการ เช่น ธุรกิจควรสนับสนุนการดำเนินการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม ธุรกิจควรแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ต่อความรับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) เข้ามามีบทบาทในประเทศสมาชิกอาเซียนเช่นกัน ทั้งนี้ในแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน(ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ที่ดำเนินควบคู่ไปกับการจัดตั้ง

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community :AEC) ได้กำหนดประเด็นการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการไว้โดยมีวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์เพื่อผลักดันให้ภาคธุรกิจนำแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) มาบรรจุไว้ในวาระการดำเนินงานของกิจการและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจสังคมที่ยั่งยืนในหมู่ประเทศสมาชิกอาเซียน (คณะกรรมการกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนามาตรฐาน การเรียนการสอนและการวิจัยด้านบริหารธุรกิจแห่งประเทศไทย, 2555)

องค์การแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (Global Reporting Initiative: GRI) เป็นหน่วยงานในระดับสากลที่ได้สร้างแนวทางการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน(Sustainability Report) ขึ้นองค์การแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (Global Reporting Initiative: GRI) เป็นองค์กรอิสระ ได้พัฒนากรอบการรายงานความยั่งยืนขึ้นและประกาศแนวปฏิบัติหลัก (Core Guidelines)สำหรับการจัดทำรายงานตั้งแต่ปี 2543 (ฉบับ G1) และล่าสุดเมื่อเดือนมีนาคม 2554 ได้ปรับปรุงเป็นฉบับ G3.1 อันเป็นฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน ซึ่งขณะนี้มีการพัฒนาฉบับ G4 แล้ว (สุธิชา เจริญงาม, 2555) สำหรับในประเทศไทยนั้น แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการ กลต.) และสถาบันธุรกิจเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility Institute: CSRI) โดยสำนักงานคณะกรรมการ กลต. ได้ส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (บริษัทจดทะเบียนฯ) พัฒนาตนเองให้ไปสู่ความยั่งยืนในมิติของเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักบรรษัทภิบาล (Environment Social and Corporate Governance: ESG) และให้จัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม(CSR Report) ตามแนวคิดของการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน (Sustainability Report) ที่กำหนดโดยองค์การแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (Global Reporting Initiative: GRI) (คณะกรรมการกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนามาตรฐาน การเรียนการสอนและการวิจัยด้านบริหารธุรกิจแห่งประเทศไทย, 2555)

สำหรับในประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการ กลต.เตรียมที่จะนำฉบับ G4 มาใช้กับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (บริษัทจดทะเบียนฯ) โดยมุ่งเน้นให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เหล่านั้นเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม นโยบายและการดำเนินการของบริษัทที่แสดงว่าได้คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้ที่เกี่ยวข้อง ไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี และรายงานประจำปีโดยเนื้อหาของรายงาน ประกอบด้วย 10 หัวข้อ คือ การกำกับดูแลกิจการที่ดี การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม การต่อต้านการทุจริต การ

เคารพสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อม นวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน(สถาบันไทยพัฒน์ ,2555)

แต่ถึงกระนั้นการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน (Sustainability Report)โดยทั่วไปนั้น ยังไม่ได้มีกฎระเบียบหรือข้อบังคับหรือหลักการที่แน่นอน ซึ่งรูปแบบการจัดทำรายงานนั้นขึ้นอยู่หลักการและการนำเสนอของแต่ละองค์การ อันต่างจากการจัดทำรายงานประจำปี (Annual Report) ที่ต้องจัดทำตามรูปแบบที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการ กลต. และต้องอ้างอิง มาตรฐานทางการบัญชี และมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standards : IFRS) ปัจจุบันบริษัทจดทะเบียนฯ นิยมรายงานแห่งความยั่งยืน (Sustainability Report) ในลักษณะที่แตกต่างกัน บางบริษัทอาจจัดทำเป็นส่วนย่อยของรายงานประจำปีที่รายงานในส่วนของการเงินหรือเชิงเศรษฐกิจและบางบริษัทอาจจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน (Sustainability Report) แยกออกมาต่างหากจากรายงานประจำปี ซึ่งเนื้อหาของรายงานอาจจะมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันตามลักษณะการดำเนินงานและกิจกรรม โดยเนื้อหาที่เปิดเผยมักเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่หลายองค์กรทำอยู่เป็นปกติอยู่แล้ว (มรกต พรพิบูลย์, 2555)

บริษัทจดทะเบียนตลาดหลักทรัพย์หลายบริษัทในประเทศไทย ได้มีการเปิดเผยข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยจัดทำเป็นส่วนหนึ่งของรายงานประจำปีตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2545 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2545 รายงานแห่งความยั่งยืน (Sustainability Report) ที่สมบูรณ์ฉบับแรกได้รับการจัดทำโดยบริษัทสยามคราฟต์ตามกรอบของ GRI หลังจากนั้นบริษัทจดทะเบียนฯหลายบริษัทได้เริ่มจัดทำรายงานตามมาตรฐาน GRI เช่นกัน โดยส่วนใหญ่เป็นบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงาน เช่น บริษัทในกลุ่มการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) และ บริษัทในกลุ่มปูนซิเมนต์ไทย (SCG) เป็นต้น (สมพร กมลศิริพิชัยพร, 2553)

จากที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญจึงเห็นว่า การวิจัยในเรื่องความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานด้านการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร เพื่อที่จะศึกษาว่าระดับการเปิดเผยข้อมูลนั้นมีความสัมพันธ์กับผลกับดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาโดยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในรายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 56-1 ว่ามีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับใด และขยายผลการศึกษาในเชิงเพื่อเปรียบเทียบด้วยว่าบริษัทในหมวดธุรกิจธนาคาร มีการ

เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามหัวข้อที่คณะกรมการกำกับตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดกรอบว่ามีการเปิดเผยในหัวข้อใดมากที่สุด และภายใต้หัวข้อที่เปิดเผยนั้นมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานด้านการเงินของบริษัทอย่างไร โดยภายใต้แนวคิดที่ว่า เมื่อธุรกิจได้มีการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมให้สาธารณะชนได้ทราบแล้วจะส่งผลไปในทางบวกกับผลการดำเนินงานของธุรกิจ นั่นคือ ความรับผิดชอบต่อสังคมมีส่วนสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีผลการดำเนินงานที่มีส่วนทำให้ผู้ลงทุนตัดสินใจในการลงทุน และนำไปสู่ความรับผิดชอบต่อสังคมในรูปแบบการพัฒนาแบบยั่งยืนได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์สำหรับงานวิจัยนี้คือ

1. เพื่อศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และผลการดำเนินงานด้านการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Assets:ROA) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่ออัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity:ROE) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่ออัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาว่า เมื่อธุรกิจได้มีการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมให้สาธารณะชนและผู้ลงทุนได้ทราบ อุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเหมือนกัน และหมวดธุรกิจธนาคารเหมือนกัน อาจจะมีการดำเนินงานที่ต่างกัน เนื่องจากอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินบางบริษัทให้ความสำคัญต่อการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมมาก ในขณะที่บางบริษัทจะให้ความสำคัญกับการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมน้อย ผู้จัยจึงพัฒนาสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Assets:ROA)

สมมติฐานที่ 2 ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity:ROE)

สมมติฐานที่ 3 ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

1.4 ขอบเขตของงานวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคารนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตในการศึกษาออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินในหมวดธุรกิจธนาคาร ประจำปี 2560-2563 รวมเป็นระยะเวลา 4 ปี โดยศึกษาข้อมูลจากรายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจเป็นการเปิดเผยโดยสมัครใจและไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ซึ่งบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลจะเป็นผู้กำหนดรูปแบบและรายละเอียดที่เปิดเผยเอง และรายชื่อบริษัทที่นำมาศึกษา มีดังนี้

ธนาคาร (Banking)

1) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
2) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
3) ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน)
4) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
5) ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)
6) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
7) บริษัท แอล เอช ไฟแนนซ์เชียล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
8) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

9) บริษัท ทุนธนชาต จำกัด (มหาชน)

10) บริษัท ทิสโก้ไฟแนนเชียลกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

11) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Data)ได้แก่ ข้อมูลจากรายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ที่จัดเก็บไว้ในห้องสมุดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถสืบค้นได้จากฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเนื้อหาในการศึกษาประกอบด้วยข้อมูลการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมตามตามกรอบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดขึ้น และผลการดำเนินงานของกิจการ ดังนี้

1.4.2.1 การเปิดเผยข้อมูลการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามกรอบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดขึ้น 8 หัวข้อ ดังนี้

1) การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม

2) การต่อต้านการทุจริต

3) การเคารพสิทธิมนุษยชน

4) การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม

5) ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค

6) การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม

7) การจัดการสิ่งแวดล้อม

8) นวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม

1.4.2.2 ผลการดำเนินงานของกิจการ (Firm Performance)

ในการศึกษานี้เป็นการศึกษาผลการดำเนินงานของกิจการ (Firm Performance) ด้านความสามารถในการทำกำไร โดยผู้วิจัยได้เลือกศึกษาการวัดผลการดำเนินงานด้วย อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Asset: ROA) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) และอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

1.4.3 ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากรายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ประจำปี 2560-2563 รวมเป็นระยะเวลา 4 ปี

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

1. องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำรายงาน สามารถนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยไปปรับปรุงรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี
2. ผู้ลงทุนสามารถใช้เป็นแนวทางและประโยชน์ในการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร
3. บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใช้เป็นแนวทางและประโยชน์ในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในส่วนที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไร

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR) หมายถึง ความรับผิดชอบของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินที่จดทะเบียนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมขององค์กร ด้วยความโปร่งใสและมีจริยธรรมเพื่อนำไปสู่การดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility Report) หรือรายงานแห่งความยั่งยืน (Sustainability Report) หมายถึง รายงานหรือเอกสารที่องค์กรจัดทำขึ้นเพื่อเปิดเผยผลการปฏิบัติงานในเชิงสังคม และสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มเติมจากการรายงานในส่วนของการเงิน หรือในเชิงเศรษฐกิจ โดยอาจจะรายงานถึงกิจกรรมและโครงการช่วยเหลือ หรือพัฒนาสังคมต่างๆที่กิจการดำเนินการมาในรอบปี

การเปิดเผยข้อมูล (Disclosure) หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและมีสาระสำคัญอย่างเพียงพอตามมาตรฐานการบัญชี เพื่อให้ผู้ที่ได้รับข้อมูลได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าว ซึ่งในที่นี่หมายถึงการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี

รายงานประจำปี (Annual Report) หมายถึง รายงานที่แสดงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมาขององค์กร ซึ่งข้อมูลที่ต้องเปิดเผยในรายงานประจำปี เช่น ข้อมูลทั่วไป, ปัจจัยความเสี่ยง, ลักษณะการประกอบธุรกิจ โครงสร้างเงินทุนและการจัดการ รายการระหว่างกัน ข้อมูลทางการเงินโดยสรุป 3 ปี และ คำอธิบายและการวิเคราะห์ของฝ่ายจัดการ (Management Discussion and Analysis: MD&A) แนบงบการเงินประจำงวดการบัญชี นอกจากนี้การจัดทำรายงานประจำปี บริษัทยังต้องเปิดเผยข้อมูลขั้นต่ำตามมาตรา 114 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดด้วย

ผลการดำเนินงานของกิจการ (Firm Performance) หมายถึง ความสามารถขององค์กรที่จะให้บรรลุเป้าหมายโดยการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องในเวลาที่เหมาะสม และขึ้นอยู่กับพฤติกรรมเป็นสำคัญ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้จะวัดผลการดำเนินงานด้วยอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Asset: ROA) และอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) หมายถึง อัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถของบริษัทในการสร้างผลตอบแทนให้กับผู้ถือหุ้นโดยเปรียบเทียบกำไรสุทธิหารด้วยส่วนของผู้ถือหุ้น โดยส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับสินทรัพย์รวมลบด้วยหนี้สินรวม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าเงินลงทุนในส่วนของเจ้าของ จะได้รับผลตอบแทนกลับคืนมาจากการดำเนินการของกิจการนั้นในอัตราส่วนเท่าไร หากมีค่าสูงก็จะแสดงให้ถึงประสิทธิภาพในการหากำไรสูงด้วย

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Asset: ROA) หมายถึง อัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรจากสินทรัพย์ของบริษัท โดยเปรียบเทียบกำไรสุทธิหารด้วยสินทรัพย์สุทธิ โดยสินทรัพย์สุทธิของบริษัทนั้นประกอบด้วยส่วนของผู้ถือหุ้นและส่วนของหนี้สิน ซึ่งหากได้ค่าอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมสูง ก็จะแสดงให้เห็นว่าบริษัทมีความสามารถในการทำกำไรสูงเมื่อเทียบกับมูลค่าสินทรัพย์ที่ลงทุน

อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) หมายถึง ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทว่าบริษัทมีกำไรสุทธิ คิดเป็นสัดส่วนเท่าไรจากรายรับทั้งหมดของบริษัท นั่นคือ รายได้ทั้งหมดที่บริษัทได้รับ เมื่อหักต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดอกเบี้ยและภาษี จะเหลือเป็นกำไรสุทธิทั้งหมด โดยค่า Net Profit Margin มักจะแสดงเป็นเปอร์เซ็นต์

อุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (Financials) เป็น 1 ใน 8 กลุ่มหลักของอุตสาหกรรมตามหลักเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน จะ

ประกอบด้วยหมวดธุรกิจย่อย 3 หมวดธุรกิจ คือ ธนาคาร (Banking) เงินทุนและหลักทรัพย์ (Finance and Securities) และประกันภัยและประกันชีวิต (Insurance)

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร โดยได้นำเสนอแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

2.1 ความหมายและแนวคิดของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR)

2.2 แนวทางการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility Reporting Guidelines)

2.3 กรอบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงบูรณาการ (Integrated CSR Reporting Framework)

2.4 ผลการดำเนินงานของกิจการ (Firm Performances) และตัววัดความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มธนาคาร

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 ความหมายและแนวคิดของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR)

นักวิชาการหลายท่านและองค์กรนานาชาติ ได้ให้คำนิยามและแนวคิดของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR) ในหลายมุมมองแตกต่างกันไป ดังนี้

มาตรฐานสากล ISO 26000 ที่ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ (2555) ได้ให้คำจำกัดความ ของคำว่าความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR)ไว้ว่า เป็นแนวคิดของการตอบสนองต่อประเด็นเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์การ

โดยมุ่งที่การให้ประโยชน์กับคน ชุมชนและสังคม นอกจากนั้น ยังเป็นเรื่องของบทบาทของกิจการในสังคม และความคาดหวังของสังคมที่มีต่อกิจการ โดยจะต้องทำด้วยความสมัครใจ และผู้บริหารจะต้องมีบทบาทเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ โดยสามารถวัดผลได้ใน 3 มิติ คือ การวัดผลทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR)ตามความหมายของ ไชยรัตน์ ปราณี (2555) หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้อง และมีส่วนร่วมต่อสวัสดิภาพของสังคมที่ตนเองดำรงอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายสิ่งหลายอย่าง ตั้งแต่สังคมขนาดเล็ก ๆ จนถึงสังคมขนาดใหญ่ การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อสังคมไม่มากก็น้อย บุคคลทุกคนจึงต้องมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติต่อสังคม อนึ่ง CSR นั้นเป็นการแสดงออกของพฤติกรรมองค์กรต่อสังคมภายนอก เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรเพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคม ภายใต้ความรับผิดชอบทางเศรษฐกิจ กฎหมาย จริยธรรม ซึ่งการจัดกิจกรรมหรือบริการสามารถกระทำได้หลายรูปแบบ ทั้งทางด้านพัฒนาชุมชน สุขภาพอนามัย การศึกษา สิ่งแวดล้อม สิทธิผู้บริโภค และวัฒนธรรม (มนตรี เลิศสกุลเจริญ, 2547)

ทั้งนี้ องค์กรที่ดำเนินการด้าน CSR ต้องประกอบกิจการด้วยความดูแลใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้เสีย เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ (คณะกรรมการกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนามาตรฐานการเรียนการสอนและการวิจัยด้านบริหารธุรกิจแห่งประเทศไทย, 2555) โดยองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมย่อมต้องให้ความเป็นธรรมแก่พนักงาน ลูกค้า คู่ค้า ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) รวมทั้งไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมหรือทำร้ายชุมชน (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2555) ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร ในอันที่จะพาให้มีการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข (ณัฐศิริ บุญชวน, 2555)

จากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR) ว่า หมายถึง การดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงผลประโยชน์และผลกระทบขององค์กร บุคคล ชุมชน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักจริยธรรม คุณธรรม และการกำกับดูแลกิจการที่ดี ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร เพื่อนำไปสู่การดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

องค์กรและหน่วยงานสากลต่างๆทั่วโลก ได้กำหนดหลักการของความรับผิดชอบต่อสังคมของไว้มากมาย ซึ่งมาตรฐานสากลที่องค์กรและหน่วยงานสากลต่างๆทั่วโลก ได้ปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น มาตรฐาน ISO 26000 ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000) ทั้งนี้

ISO 26000 แบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก (ศุภชัย เทพัฒนพงศ์, 2551) คือ 1) หลักการพื้นฐาน 2) ประเด็นหัวข้อหลัก และ3) แนวทางปฏิบัติเชิงบูรณาการ การเชื่อมโยงระหว่างกันใน 3 ส่วนหลักของมาตรฐาน ISO 26000 ได้แสดงดังภาพที่ 2.1

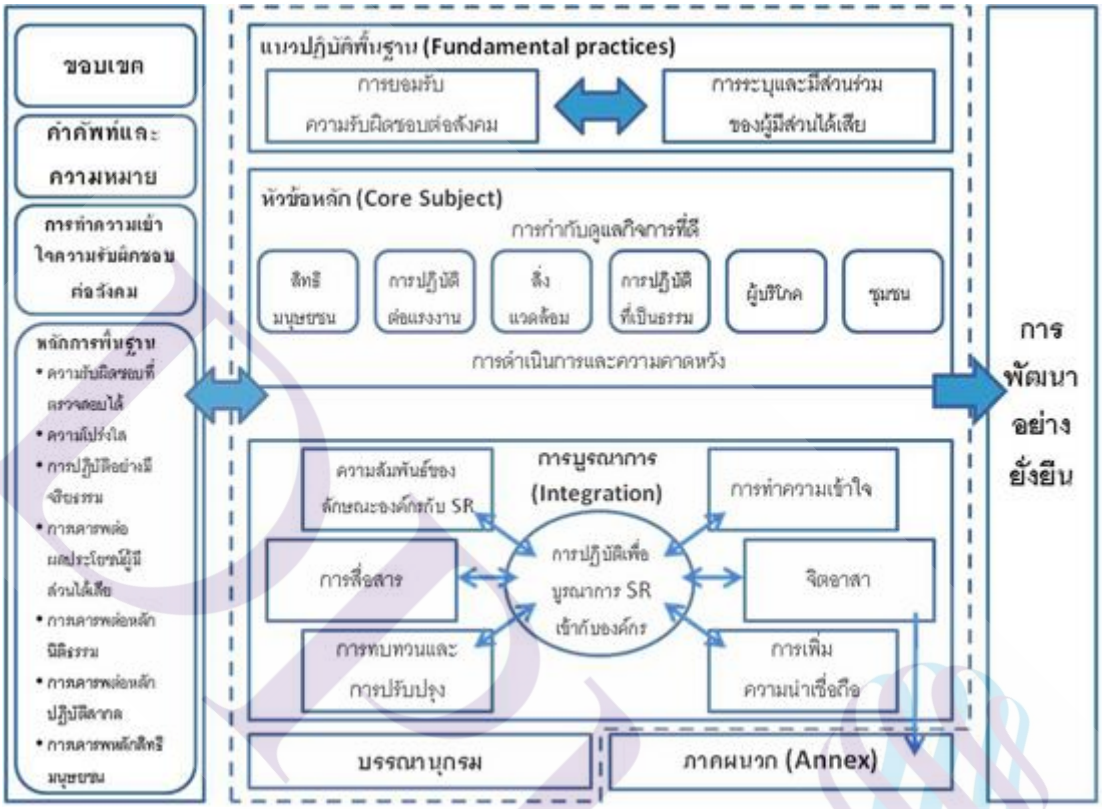

ภาพที่ 2.1 แนวคิดโดยรวมของมาตรฐาน ISO 26000 ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (กิตติพงศ์ จิรวัสวงศ์, 2554)

หลักการพื้นฐาน 7 ข้อของ ISO 26000 นั้นประกอบด้วย 1) ความรับผิดชอบต่อสังคมที่สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) 2) ความโปร่งใส (Transparency) 3) ความมีจริยธรรม (Ethical) 4) การรับฟังผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกๆ ฝ่าย 5) การปฏิบัติตามหลักนิติธรรม (Respect for rule of law) 6) การยอมรับในมาตรฐานสากล (Respect for international norms) และ7) การเคารพสิทธิมนุษยชน

ประเด็นหัวข้อหลักของ ISO 26000 สามารถแบ่งแยกย่อยได้ 7 ประเด็นดังนี้ 1) ธรรมาภิบาลขององค์กร (organization governance) 2) การเคารพสิทธิมนุษยชน (human rights) 3) การปฏิบัติต่อผู้ใช้แรงงานอย่างเป็นธรรม (labor practices) 4) ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

(environment) 5) การดำเนินธุรกิจอย่างเป็นธรรม (fair operating practices) 6) การรับผิดชอบต่อผู้บริโภค (consumer issues) และ7) การแบ่งปันสู่สังคมและชุมชน (contribution to the community and society)

ส่วนแนวทางปฏิบัติเชิงบูรณาการของแนวคิดของความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility: CSR) ในองค์การวิธีปฏิบัติมี 6 วิธี คือ 1) การสร้างความเข้าใจ 2) การนำไปปฏิบัติ 3) การสื่อสาร 4) การปรับปรุงความน่าเชื่อถือ 5) การทบทวนและปรับปรุง และ 6) การสร้างกลุ่มจิตอาสาสำหรับความรับผิดชอบต่อสังคม

นอกจาก ISO 260000 แล้ว ยังมี ข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ (UN Global Compact) ที่เริ่มขึ้นในปี พ.ศ.2542 เพื่อให้องค์การธุรกิจทั่วโลกเข้าร่วมทำข้อตกลงภายใต้หลักบัญญัติสากล 10 ประการ สำหรับเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ เพื่อสนับสนุนแนวคิดบรรษัทพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (Responsible Corporate Citizen) โดยองค์การที่เข้าร่วมต้องยึดถือหลักบัญญัติสากล 10 ใน 4 หมวดใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย1) หมวดสิทธิมนุษยชน (Human Rights) 2) หมวดแรงงาน (Labour) 3) หมวดสิ่งแวดล้อม (Environment) และ 4) หมวดการต้านการทุจริต (Anti-Corruption) ดังนี้

หมวดสิทธิมนุษยชน (Human Rights)

หลักข้อที่ 1: ธุรกิจควรสนับสนุนและเคารพการปกป้องสิทธิมนุษยชนที่เป็นที่ยอมรับขอนานาชาติ

หลักข้อที่ 2: ธุรกิจไม่พึงข้อแวะกับการกระทำที่ขัดหลักสิทธิมนุษยชน

หมวดแรงงาน (Labour)

หลักข้อที่ 3: ธุรกิจควรส่งเสริมและตระหนักถึงเสรีภาพ ในการก่อตั้งสหภาพแรงงานของพนักงาน

หลักข้อที่ 4: ธุรกิจต้องร่วมขจัดการบังคับการใช้แรงงาน

หลักข้อที่ 5: ธุรกิจต้องร่วมขจัดการใช้แรงงานเด็ก

หลักข้อที่ 6: ธุรกิจต้องไม่กีดกันการจ้างงานและอาชีพ

หมวดสิ่งแวดล้อม (Environment)

หลักข้อที่ 7: ธุรกิจควรสนับสนุนการดำเนินการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม

หลักข้อที่ 8: ธุรกิจควรแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ต่อความรับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม

หลักข้อที่ 9: ธุรกิจควรส่งเสริมและเผยแพร่เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

หมวดการต้านการทุจริต (Anti-Corruption)

หลักข้อที่ 10: ธุรกิจควรดำเนินไป โดยปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบในทุกรูปแบบ รวมทั้งการบังคับ ขูดรีด และการติดสินบน ทั้งนี้อาจพิจารณาในกรณีภายในวิสาหกิจ และการให้สินบนอันเป็นการทุจริตในวงราชการ ก็เป็นสิ่งที่พึงหลีกเลี่ยง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักการแนวคิดของความรับผิดชอบต่อสังคมมีมาตรฐานที่องค์กรและหน่วยงานสากลต่าง ๆ ทั่วโลกได้กำหนดไว้ให้ปฏิบัติเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งหลักการส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกัน คือ กำหนดหลักการความรับผิดชอบเพื่อสังคมอย่างแท้จริง โดยดำรงอยู่บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม ซึ่งแนวปฏิบัติพื้นฐานนั้นต้องเริ่มมาจากการที่องค์กรให้ความสำคัญและยอมรับแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมก่อน และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการความรับผิดชอบต่อสังคม หลังจากนั้นก็ปฏิบัติเพื่อบูรณาการแนวคิดของความรับผิดชอบต่อสังคมในองค์กร

นอกเหนือจากหลักการและแนวคิดดังกล่าวข้างต้น European commission ยังได้แยกการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร เป็น 2 มิติ มิติภายใน และมิติภายนอก

การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในมิติภายใน จะเกี่ยวเนื่องกับมาตรฐานในการปฏิบัติงาน และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร การธรรมาภิบาล การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในองค์กร

การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในมิติภายนอก จะเกี่ยวเนื่องการจัดการกับคู่ค้า และหุ้นส่วนทางธุรกิจ (Partners) การดูแลผู้บริโภค ความรับผิดชอบต่อชุมชนใกล้เคียง (Local Communities) ความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม และการรับผิดชอบต่อโลก

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) มีองค์ประกอบหลักอยู่ 2 มิติ ก็คือ การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) ในมิติภายใน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดูแลกิจกรรมต่างๆที่ธุรกิจนั้นดำเนินการอยู่และสามารถจัดการควบคุม หรือแก้ปัญหาต่างๆได้โดยตรง และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) ในมิติภายนอกซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางธุรกิจที่บริษัทอาจจะควบคุมไม่ได้ และแก้ปัญหาได้โดยยาก เนื่องจากไม่ได้เกิดจากปัญหาภายในและธุรกิจอาจจะไม่ได้รับรู้ปัญหานั้นโดยแท้จริง ทั้ง 2 มิตินั้นสามารถแยกเป็นหมวดย่อย ซึ่งประกอบด้วยหมวดสิทธิมนุษยชน (Human Rights) หมวดแรงงาน (Labour) หมวดสิ่งแวดล้อม (Environment) และ หมวดการต้านการทุจริต (Anti-Corruption)

2.2 แนวทางการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility Reporting Guidelines)

แนวทางการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมที่นิยมใช้อ้างอิงในปัจจุบันนั้น ริเริ่มโดยองค์การแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (Global Reporting Initiative: GRI) อันเป็นสถาบันอิสระที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยให้องค์การต่างๆมีแนวทางในการแสดงความโปร่งใสในการดำเนินงาน ตลอดจนใส่ใจสิ่งแวดล้อมและสังคมให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้น GRI จึงได้กำหนดแนวทางในการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR) ขึ้นเพื่อเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยเรียกว่า The Global Reporting Initiative (GRI) ซึ่งกลายเป็นมาตรฐานการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน (Sustainability reporting) ซึ่งเป็นที่ยอมรับ

แนวคิดหลักของการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืนตามกรอบการรายงานของ GRI ก็เพื่อเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคมสู่สาธารณะที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และเป็นที่ยอมรับร่วมกันในระดับสากล โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งให้ความสำคัญด้านผลประกอบการของธุรกิจควบคู่ไปกับผลการดำเนินการทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล องค์ประกอบหลักของกรอบการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน (Sustainability reporting) ของ GRI แบ่งออกเป็น 1) วิธีการรายงาน ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่ใช้ในการจัดทำข้อมูลเชิงเนื้อหา คุณภาพและขอบเขต และ 2) สิ่งที่จะรายงานรายงานรายงานแห่งความยั่งยืน (Sustainability reporting) ตามกรอบของ GRI มีแนวทางในการเปิดเผยข้อมูล 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นการเปิดเผยข้อมูลหลักที่ทุกบริษัทพึงเปิดเผยและส่วนที่ 2 คือ การเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมเฉพาะประเภทธุรกิจ(sector supplement) ทั้งนี้ ข้อมูลสำคัญของรายงานต้องครอบคลุมดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานขององค์กรทั้ง 3 มิติ คือ

1. มิติด้านเศรษฐกิจ เน้นรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการที่องค์กรได้กระจายตัวเงินไปสู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆรวมทั้งการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อมและพัฒนาสังคม

2. มิติด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เรื่องการจัดการทรัพยากร วัตถุดิบ พลังงานมลพิษ ของเสียอันตราย ความหลากหลายทางชีวภาพ และอื่นๆ

3. มิติด้านสังคม ในแง่มุมของสิทธิมนุษยชน ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์และสินค้า แรงงานและสถานประกอบการ รวมทั้งกิจกรรมทางสังคม นโยบายสาธารณะ และการต่อต้านการกระทำทุจริต

โดยทั่วไปรายงานแห่งความยั่งยืน (Sustainability reporting) ขององค์กร มีส่วนของการรับรองการเปิดเผยข้อมูลอยู่ 2 ประเภท ประเภทแรก เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานในมิติ

ต่างๆ เช่น มิติด้านสิ่งแวดล้อม ตามข้อมูลที่เปิดเผยในรายงาน ซึ่งเป็นการรับรองโดยหน่วยงานภายนอกที่น่าเชื่อถือ ส่วนอีกประเภทหนึ่งเป็นการตรวจสอบคุณลักษณะของการรายงานตามกรอบของGRI โดยองค์กรสามารถประเมินคุณภาพของการรายงานได้ด้วยตนเอง ซึ่งพิจารณาจากขอบเขตและปริมาณของข้อมูลที่รายงานตามเงื่อนไขที่กำหนดโดย GRI เป็นการให้เกรด 3 ระดับ คือ A B และ C ทั้งนี้การประเมินคุณลักษณะของการรายงานอาจให้บุคคล หรือหน่วยงานภายนอก เช่น บริษัทตรวจสอบ(Audit firms) หรือ GRI ประเมิน (สมพร กมลศิริพิชัยพร,2553)

คุณลักษณะที่สำคัญของข้อมูลในรายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามกรอบของ GRI (สมพร กมลศิริพิชัยพร,2553) ควรมีลักษณะดังนี้

1. การให้ข้อมูลทั้งด้านดีและร้าย เพื่อให้สามารถเรียนรู้ในการแก้ไขปรับปรุงผลการดำเนินการที่ผิดพลาด
2. เปรียบเทียบกับข้อมูลการดำเนินงานในอดีตที่ผ่านมาได้ เพื่อสะท้อนสถานภาพการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง
3. มีความถูกต้อง มีรายละเอียดที่เพียงพอและเอื้อต่อการประเมินผลการดำเนินงาน
4. เป็นข้อมูลล่าสุดที่เก็บในระยะเวลาที่กำหนดสำหรับการรายงาน และมีการนำเสนอเป็นช่วงเวลาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบได้
5. มีความชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจได้ไม่ยาก มีการแสดงข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ประกอบ
6. มีความน่าเชื่อถือ สามารถยืนยันและตรวจสอบได้

กระบวนการรายงานตามกรอบของ GRI สามารถจำแนกกระบวนการรายงานออกเป็น 5 ระยะ ดังนี้ (ฌานสิทธิ์ ยอดพฤติการณ์, 2555)

ขั้นตอนการเตรียมการ (Prepare) เพื่อปรับวางกระบวนภายในให้พร้อมเริ่มต้น ด้วยความเข้าใจและสามารถระบุถึงแง่มุมที่สำคัญที่สุดขององค์กรในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จากนั้น

1. ขั้นตอนการเชื่อมร้อย (Connect) ด้วยการพูดคุยหารือกำหนดข้อยึดมั่นและข้อผูกพันร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียหลักๆ ทั้งในและนอกองค์กร รวมทั้งขอความเห็นประกอบการตัดสินใจต่อการจัดทำรายงานที่เหมาะสม ต่อมา
2. ขั้นตอนการกำหนด (Define) เป้าประสงค์และเนื้อหารายงาน ซึ่งอาจมีการปรับกระบวนการภายในให้เอื้อต่อการจัดทำรายงานตามแง่มุมที่ถูกระบุโดยผู้มีส่วนได้เสียในองค์กร แง่มุมที่ถูกแนะนำโดยผู้มีส่วนได้เสียนอกองค์กร และแง่มุมที่ตกหล่นจาก 2 แหล่งแรก แต่มี

ความสำคัญ (เมื่อเทียบกับแนวปฏิบัติที่สากลยอมรับ) และถูกเสนอให้รวมไว้โดยคณะทำงาน CSR หลังจากนั้น คือ

3. ขั้นตอนการเฝ้าสังเกต (Monitor) ติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการรายงานตามตัวชี้วัดที่กำหนด สำหรับองค์กรที่เพิ่งเริ่มและยังไม่คุ้นเคยกับการติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ควรจะสร้างช่องทางในการสื่อสารหรืออธิบายสิ่งที่ต้องดำเนินการและผลที่คาดหวังแต่เนิ่นๆ และอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่รอให้ถึงนาทีสุดท้ายและพบว่าไม่ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ และขั้นสุดท้าย

4. ขั้นตอนการจัดทำรายงาน (Report) เผยแพร่ให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องได้รับทราบผลกระทบจากการดำเนินงานอันส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในช่องทางที่เหมาะสมตามแต่ละกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ การใช้ผู้สอบทานภายนอกในขั้นตอนนี้ หรืออาจเริ่มกระบวนการมาก่อนหน้านี้ จะสามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือของตัวรายงานมากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวทางการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืนได้มีมาตรฐานที่กำหนดโดย GRI ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืนไว้ เพื่อเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคมสู่สาธารณะที่เป็นมาตรฐานเดียวกันและปัจจุบันได้รับการยอมรับทั่วโลก โดยกรอบการรายงานของ GRI จะแบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ วิธีการรายงานและสิ่งที่จะรายงาน ซึ่งข้อมูลที่จะรายงานจะต้องให้ข้อมูลที่เป็นความจริง ถูกต้อง และครบถ้วนที่สุด คือ เปิดเผยข้อมูลทั้งด้านดีและด้านร้าย และต้องสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งกระบวนการรายงานตามกรอบของ GRI จะแบ่งออกเป็น 5 ระยะ คือ การเตรียมการ การเชื่อมร้อย การกำหนด การเฝ้าสังเกต และขั้นตอนสุดท้ายคือ การจัดทำรายงาน

2.3 กรอบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงบูรณาการ (Integrated CSR Reporting Framework)

กรอบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงบูรณาการ (Integrated CSR Reporting Framework) เพื่อเป็นแนวทางให้กับบริษัทจดทะเบียนและองค์กรธุรกิจที่ต้องการเปิดเผยข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในรายงานประจำปีและเพื่อให้บริษัทสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมให้ดียิ่งขึ้นได้ (สถาบันไทยพัฒน์, 2556) โดยข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่บริษัทเปิดเผยควรครอบคลุม 10 หัวข้อ คือ 1) การกำกับดูแลกิจการที่ดี 2) การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม 3) การต่อต้านการทุจริต 4) การเคารพสิทธิมนุษยชน 5) การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม 5) ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค 6) การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 7) การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม 8) การจัดการสิ่งแวดล้อม 9) นวัตกรรมและการ

เผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม และ 10) การจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการ กลต.) ได้กำหนดแนวทางการรายงานการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) ในรายงานประจำปีขึ้น โดยใช้ชื่อว่า คำอธิบายเพิ่มเติมของข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่บริษัทควรเปิดเผย แสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 คำอธิบายเพิ่มเติมของข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่บริษัทควรเปิดเผย

ประเด็น	ข้อมูลที่บริษัทควรเปิดเผย
การกำกับดูแลกิจการที่ดี	1) บริษัทควรเปิดเผยถึงบทบาทของคณะกรรมการในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบในเรื่องที่สำคัญที่เกี่ยวกับการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท 2) บริษัทควรเปิดเผยถึงวิธีการคัดเลือกองค์ประกอบของคณะกรรมการที่ประกอบด้วย เช่นตัวแทนของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ คุณสมบัติของกรรมการที่พิจารณาจากความรู้และประสบการณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดให้มีคณะกรรมการชุดย่อยทำหน้าที่ดูแลงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม	1) บริษัทควรเปิดเผยถึงวิธีการและมาตรการที่ใช้ในการต่อต้านการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม เช่น การฮั้วประมูลเป็นต้น 2) บริษัทควรเปิดเผยถึงนโยบายการดำเนินงานที่ส่งเสริมการเคารพสิทธิในทรัพย์สินและภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวทางการใช้สิทธิและปกป้องสิทธิในทรัพย์สินของบริษัท รวมถึงการรายงานกรณีของการกระทำหรือพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการใช้สิทธิโดยมิชอบ การเคารพสิทธิมนุษยชน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ประเด็น	ข้อมูลที่บริษัทควรเปิดเผย
การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม	3) บริษัทควรเปิดเผยมูลค่าของโทษปรับที่มีนัยสำคัญและจำนวนครั้งของการถูกบังคับโทษที่ไม่เป็นตัวเงินจากการละเมิดกฎหมายและข้อบังคับ
การต่อต้านการทุจริต	1) บริษัทควรเปิดเผยมติคณะกรรมการบริษัท ในเรื่องนโยบายการดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อยที่จะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริต โดยอาจระบุขอบเขตด้วยก็ได้
การเคารพสิทธิมนุษยชน	1) บริษัทควรเปิดเผยถึงการนำหลักการแนวทางของสหประชาชาติสำหรับการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนในภาคธุรกิจภายใต้กรอบ “Protect, Respect and Remedy” มาใช้ในองค์กร 2) บริษัทควรแสดงถึงการให้มีเสรีภาพในการสมาคมและการร่วมเจรจาต่อรอง มาตรการที่ใช้เพื่อขจัดการใช้แรงงานเกณฑ์และแรงงานบังคับในแหล่งดำเนินงานและกับผู้ส่งมอบรายสำคัญที่บ่งชี้ว่ามีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่อกรณีดังกล่าว
การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม	1) บริษัทควรรายงานถึงจำนวนชั่วโมงการฝึกอบรมและการให้ความรู้เพื่อการพัฒนาฝีมือแรงงาน รวมถึงอัตราส่วนเงินเดือนขั้นพื้นฐานและค่าตอบแทนระหว่างหญิงและชายตามประเภทพนักงาน 2) บริษัทควรรายงานถึงสถิติที่สำคัญเกี่ยวกับการจ้างงานและแรงงานสัมพันธ์ การกลับเข้าทำงานและอัตราการคงอยู่ของบุคลากรหลังการใช้สิทธิ์ลากิจเพื่อเลี้ยงดูบุตร อัตราร้อยละของพนักงานที่ได้รับความคุ้มครองผลประโยชน์เกี่ยวกับสภาพการจ้าง

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ประเด็น	ข้อมูลที่บริษัทควรเปิดเผย
ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค	1) บริษัทควรเปิดเผยรายละเอียดข้อมูลผลิตภัณฑ์และบริการสำคัญที่ได้รับการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพและความปลอดภัย และข้อแนะนำ เกี่ยวกับการสื่อสารการตลาด
การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	1) บริษัทควรรายงานข้อมูลปริมาณการใช้วัสดุ พลังงานและน้ำ ข้อมูลปริมาณการปล่อยมลอากาศ น้ำทิ้ง และของเสีย 2) บริษัทควรเปิดเผยข้อมูลการบรรเทาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากผลิตภัณฑ์และบริการขององค์กร
การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม	1) บริษัทควรเปิดเผยถึงการดำเนินงานที่คำนึงถึงชุมชนท้องถิ่นด้วยการปฏิบัติตามข้อผูกพันร่วม การประเมินผลกระทบ และแผนงานการพัฒนาชุมชน
นวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม	1) บริษัทควรเปิดเผยนวัตกรรมที่ค้นพบในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อกระตุ้นให้ธุรกิจและผู้ประกอบการรายอื่นได้ปฏิบัติตาม
การจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน	1) บริษัทควรจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน โดยใช้แนวทางการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืนและวิธีจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืนตามกรอบของ GRI

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวทางการรายงานการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) ในรายงานประจำปี โดยใช้ชื่อว่ากรอบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงบูรณาการ (Integrated CSR Reporting Framework) ที่กำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนี้ อ้างอิงมาจากกรอบแนวคิดของ GRI ใน 3 มิติ คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสิ่งแวดล้อมและมิติด้านสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ก็เพื่อให้บริษัทจดทะเบียนฯและองค์กรธุรกิจที่ต้องการเปิดเผยข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในรายงานประจำปี ใช้แนวทางและเป็นบรรทัดฐานเดียวกัน ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้กรอบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงบูรณาการ

(Integrated CSR Reporting Framework) เป็นแนวทางในการศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR)

2.4 ผลการดำเนินงานของกิจการ (Firm Performances) และตัววัดความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มธนาคาร

ในการศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลตัววัดความสามารถในการทำกำไรซึ่งวัดด้วยผลการดำเนินงานด้วย อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Asset: ROA) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) และอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินในหมวดธุรกิจธนาคาร

2.4.1 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Asset: ROA)

เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์รวมที่กิจการมีอยู่ว่าก่อให้เกิดผลตอบแทนในรูปกำไรให้กับธุรกิจ โดยผลลัพธ์ที่ได้สะท้อนให้เห็นว่ากิจการใช้สินทรัพย์ที่ได้มีประสิทธิภาพเพียงใด ถ้าอัตราส่วนที่ได้สูง แสดงว่ากิจการใช้สินทรัพย์แล้วก่อให้เกิดกำไรสูง ถ้าอัตราส่วนที่ได้ต่ำ แสดงว่า กิจการใช้สินทรัพย์แล้วก่อให้เกิดกำไรน้อย ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{กำไรก่อนภาษีเงินได้}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

2.4.2 อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของกิจการ โดยแสดงให้เห็นว่าเงินลงทุนในส่วนของเจ้าของจะได้รับผลตอบแทนกลับคืนมาจากการดำเนินการของกิจการนั้นในอัตราส่วนเท่าไร ซึ่งหากมีค่าสูง ก็จะแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการหากำไรสูงไปด้วย สูตรการคำนวณมีดังนี้

$$\text{อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ (Net Profit)}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น (Equity)}} \times 100$$

การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคของดูปอง (Dupont Technique)

การวิเคราะห์ดูปอง เป็นวิธีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่บริษัทดูปองเป็นผู้ริเริ่มขึ้น ซึ่งเป็นการแสดงความสัมพันธ์กันระหว่างอัตราส่วนที่สำคัญนำมาวิเคราะห์ร่วมกัน คือ อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment) อัตราการหมุนเวียนสินทรัพย์ (Asset Turnover) อัตรากำไรต่อยอดขาย (Profit margin) และการใช้หนี้สิน (Leverage) ขององค์กรว่ามีความเหมาะสมกันมากน้อยเพียงใด วิเคราะห์โดยการแยกองค์ประกอบของผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit margin) พิจารณาจากผลกำไรที่คิดเป็นร้อยละของยอดขาย หรือรายได้ของบริษัท ซึ่งใช้วัดความสามารถในการดำเนินงาน (Operating Efficiency)

2. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total Asset Turnover) พิจารณาจากยอดขายที่สร้างขึ้นต่อสินทรัพย์จำนวนหนึ่งหน่วย คำนวณได้จาก ยอดขายรวมหารด้วยด้วยสินทรัพย์รวมทั้งหมด ซึ่งใช้วัดความสามารถในการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ลงทุน (Investment Efficiency)

3. อัตราการใช้เงินกู้ยืมในการดำเนินธุรกิจ (Financial Leverage) พิจารณาโครงสร้างทางการเงินของบริษัท โดยบริษัทที่มีอัตราการใช้เงินกู้สูง อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นก็จะสูงตามไปด้วย คำนวณ โดย นำสินทรัพย์รวมมาหารด้วยส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งใช้วัดความสามารถในการจัดหาแหล่งเงินทุน เงินกู้หรือเงินทุน (Financing Efficiency)

เมื่อนำอัตราส่วนทั้ง 3 มาคูณกันจะได้ ผลตอบแทนจากส่วนผู้ถือหุ้น (Return on Equity) ดังนี้

ROE = Profit Margin x Asset Turnover x Financial Leverage

$$\text{อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย}} \times \frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times \frac{\text{สินทรัพย์รวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

โดยสรุปแล้ว การวิเคราะห์วิธีดูปองในการคำนวณอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) เป็นดังนี้

$$\text{ROE} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

$$\text{DuPont: ROE} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย}} \times \frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times \frac{\text{สินทรัพย์รวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

2.4.3 อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

เป็นการวัดอัตราส่วนทางการเงินระหว่างผลกำไรสุทธิกับยอดขาย ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่บอกถึงความสามารถการทำกำไรสุทธิของกิจการ บอกถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการและความสามารถของผู้บริหารอีกด้วย กำไรสุทธิ คือกำไรที่หักค่าใช้จ่ายทั้งหมดออกแล้ว รวมถึงดอกเบี้ยและภาษีเงินได้แล้ว ซึ่งหากค่าที่คำนวณได้สูง แสดงว่าความสามารถของการดำเนินงานและผลิตภัณฑ์ของกิจการมีคุณภาพมากทำให้สามารถทำกำไรได้ดี แต่ถ้าค่าที่คำนวณได้ต่ำ จะแสดงว่ากิจการอาจจะมีปัญหาในการดำเนินงานทำให้ไม่ได้กำไรเท่าที่ควร โดยอัตรากำไรสุทธิสามารถคำนวนได้จาก

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย}} \times 100 \quad (\%)$$

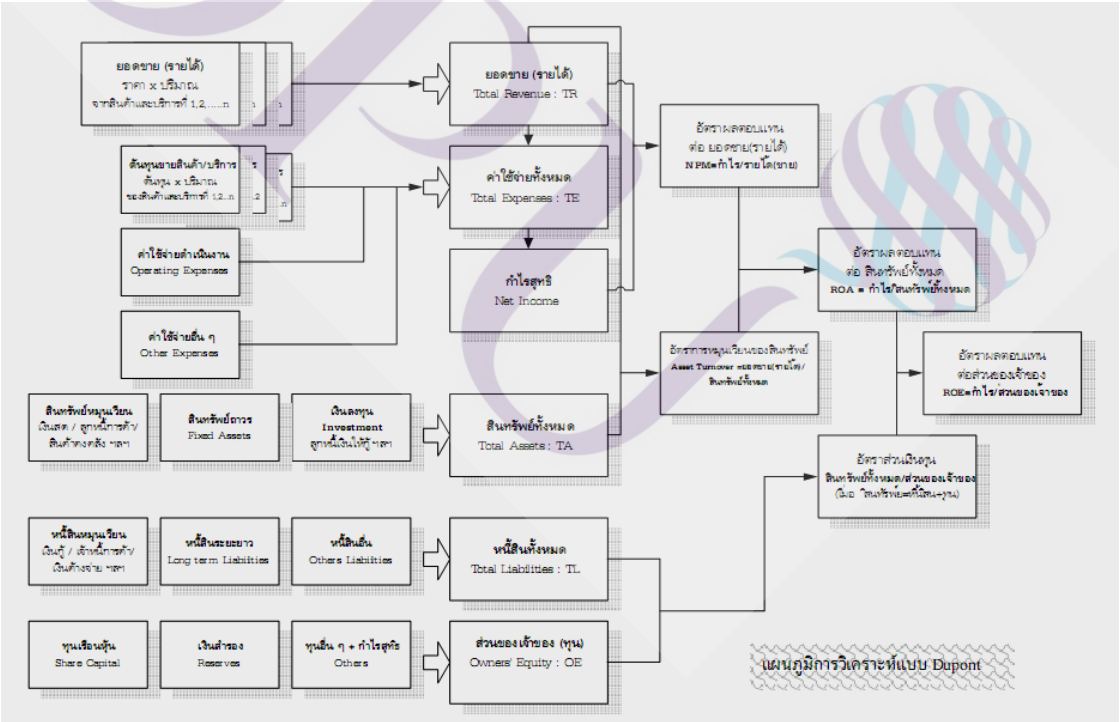

ภาพที่ 2.2 แผนภูมิการวิเคราะห์แบบ Dupont (นุกูล กรยืนยงค์, 2555)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีผู้วิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบขององค์กรต่อสังคม (CSR) ในประเทศไทย โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนฯ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในหลายกลุ่มอุตสาหกรรม ภายใต้กรอบแนวคิดที่หลากหลาย

งานวิจัยที่ทำการศึกษาลักษณะการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบขององค์กรต่อสังคม (CSR) ในทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม คือ พิมพ์ลภัส ชาญสมิง (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนฯในกลุ่มอุตสาหรรมทั้ง 8 กลุ่ม พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มเทคโนโลยี และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ยปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมน้อยที่สุด ส่วนผู้มีส่วนได้เสียที่บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด คือ พนักงาน และผู้มีส่วนได้เสียที่บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมน้อยที่สุด คือ คู่แข่ง นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มบริษัทขนาดใหญ่มีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมมากกว่ากลุ่มบริษัทขนาดเล็กในขณะที่หากจำแนกตามขนาดของบริษัทจะพบว่า พนักงานคือระดับผู้มีส่วนได้เสียที่กลุ่มบริษัททั้ง 2 ขนาดมีค่าเฉลี่ยปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดเหมือนกัน

การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ ได้รับการศึกษาเพิ่มเติมโดย พรวิดี วัฒนากลาง (2552) ซึ่งทำการศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนฯ ในกลุ่ม SET 100 Index โดยใช้กรอบแนวคิดของหลักของร่างมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม 7 ประเด็น ผลการศึกษาพบว่าประเด็นที่มีการเปิดเผยมากที่สุด คือ ธรรมาภิบาลขององค์กร นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในเรื่องสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในเรื่องการพัฒนาสังคม มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ในขณะที่ประเด็นอื่นๆไม่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์

ซึ่งผลของการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ ชลินธร รู้จำ (2551) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและองค์ประกอบของคณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนฯกลุ่ม SET 100 จากการศึกษาพบว่า บริษัทจดทะเบียนฯในกลุ่ม SET 100 ประเด็นด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีการรายงานมากที่สุด คือ ธรรมาภิบาลขององค์กร และประเด็นที่มีการรายงานน้อยที่สุด สิทธิมนุษยชน และพบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านธรรมาภิบาลขององค์กรและด้านแรงงาน กับร้อยละของกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด มูลค่า

หลักทรัพย์ตามราคาตลาดและมูลค่าหลักทรัพย์รวม แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างร้อยละของกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดและมูลค่าสินทรัพย์รวมกับการเปิดเผยข้อมูลด้านผู้บริโภค

ทั้งนี้มีงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษามูลเหตุจูงใจในการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งธิดา พุฒเยางกูล (2549) ได้ศึกษาการเปิดเผยนโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการเปิดเผยข้อมูล ลักษณะการรายงานและเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลการรักษาสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนฯ ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม (ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน) โดยใช้กรอบแนวคิดของหลักของร่างมาตรฐานสากลว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม 7 ประเด็น ได้แก่ นโยบายเกี่ยวกับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม นโยบายเกี่ยวกับการนำมาใช้ไปใหม่ นโยบายเกี่ยวกับขยะและมลภาวะ นโยบายเกี่ยวกับการตรวจติดตามสิ่งแวดล้อม นโยบายเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม นโยบายเกี่ยวกับการจัดหาทุน และนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า บริษัทที่จดทะเบียนฯ ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม (ยกเว้นกลุ่มธุรกิจการเงิน) การเปิดเผยข้อมูลมีแนวโน้มเป็นไปในทิศทางเดียวกันในแต่ละปี คือ บริษัทได้มีการเปิดเผยข้อมูลด้านนโยบายเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือด้านนโยบายเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม ส่วนนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนามีการเปิดเผยข้อมูลการรักษาสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) ของกลุ่มธุรกิจการเงินได้รับการศึกษาต่อเพิ่มเติมโดย ชลันดา นุราฤทธิ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การกับผลประกอบการทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนฯหมวดธุรกิจธนาคารที่อยู่ในดัชนี SET 50 INDEX โดยแบ่งการศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมเป็น 2 ประเภท คือ มิติภายในและมิติภายนอก จากการศึกษาสรุปได้ว่าบริษัทหมวดธุรกิจธนาคารที่อยู่ในดัชนี SET 50 มีการเปิดเผยข้อมูล CSR ในส่วนของมิติภายในในลักษณะของข้อความมากที่สุด และจำนวนเงินน้อยที่สุด โดยมีการเปิดเผยข้อมูล CSR ด้านธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในการดำเนินธุรกิจในระดับปานกลาง ส่วนในส่วนของมิติภายนอก มีการเปิดเผยข้อมูล CSR ในลักษณะของข้อความมากที่สุดเช่นเดียวกันกับมิติภายใน และลักษณะที่มีการเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุด คือ แผนภูมิ/กราฟ โดยมีการเปิดเผยข้อมูล CSR ด้านสินค้าหรือบริการ ด้านการดูแลผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการ และด้านการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรมในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ ชลันดา นุราฤทธิ์ (2555) ยังได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) โดยใช้ตัววัดผลประกอบการทางการเงิน อันได้แก่ อัตราดอกเบี้ยรับ อัตราดอกเบี้ยจ่าย ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตรา

ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และกำไรต่อหุ้น ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) ของกลุ่มธุรกิจการเงิน มีความสัมพันธ์กับตัววัดผลประกอบการทางการเงินบางตัว เช่น อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น(ROE) ซึ่งผลของงานวิจัยบางส่วนมีความสอดคล้องกับ ธนภร กรทองทวีลาภ (2553) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรกับผลการปฏิบัติงานทางการเงินวัดค่าโดยอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในส่วนของ Policy มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ปัจจัยด้าน Employment ไม่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ส่วนปัจจัยการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในส่วนของ Policy และ Employment กลับพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

นอกจากการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) ของของบริษัทจดทะเบียนฯแล้ว ยังมีงานวิจัยของ สมศักดิ์ เวียงอินทร์ (2551) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของความรับผิดชอบต่อสังคม และภาพลักษณ์ขององค์กรที่มีต่อผลการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่าความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับภาพลักษณ์ขององค์กรโดยรวม และความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงานโดยรวม

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กรอบแนวคิดในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) มีหลายรูปแบบ และงานวิจัยส่วนใหญ่มักเลือกศึกษาบริษัทจดทะเบียนฯ โดยจะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลกับตัววัดผลการดำเนินงานที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นอัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในงานวิจัยนี้ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาบริษัทจดทะเบียนฯในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน หมวดธุรกิจธนาคาร (Banking) โดยใช้ กรอบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงบูรณาการ (Integrated CSR Reporting Framework) ที่กำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนี้ ที่อ้างอิงมาจากกรอบแนวคิดของ GRI ทั้งนี้ผลประกอบการทางการเงินที่เลือกศึกษา คือ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Return on Asset: ROA) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) และอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit margin) ซึ่งอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Return on Asset: ROA) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) และอัตรากำไรสุทธิ (Net

Profit margin) นั้นเป็นอัตราส่วนแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรเฉพาะในกลุ่มธนาคาร ที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรจากการนำสินทรัพย์ดำเนินงานไปใช้ ในรูปของสินเชื่อรายการธุรกรรมระหว่างธนาคารและตลาดเงินและการลงทุนอื่นๆ

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

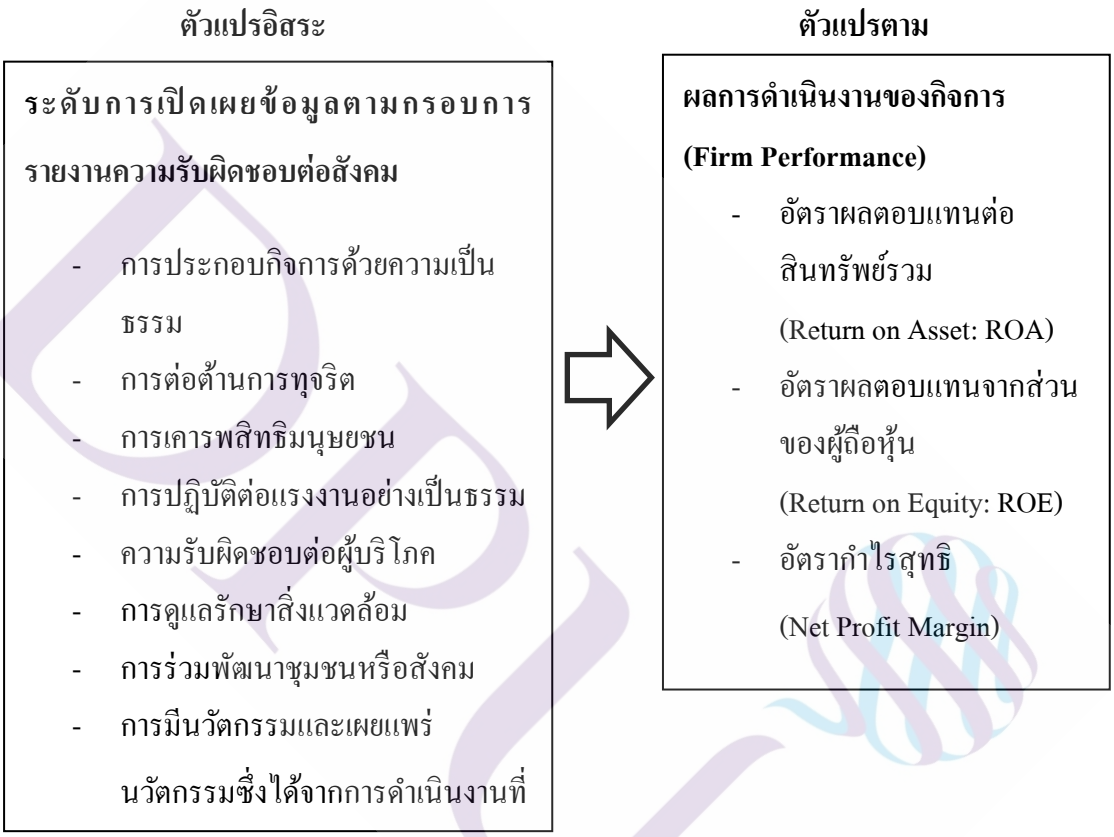

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร มีขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร โดยศึกษาข้อมูลจากรายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ประจำปี 2560-2563 รวมเป็นระยะเวลา 4 ปี เกณฑ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ

1. เลือกบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร ที่มีรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุด 31 ธันวาคม ของทุกปี

3. คัดเลือกเฉพาะบริษัทที่มีรายงานประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ56-1) ที่สมบูรณ์เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลตามที่กำหนด โดยกลุ่มตัวอย่างตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีจำนวนทั้งสิ้น 11 บริษัท ในช่วงระยะเวลาระหว่าง พ.ศ.2560-2563 ดังนี้

ธนาคาร (Banking)

1) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)

2) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

3) ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน)

4) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)

5) ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)

6) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

7) บริษัท แอล เอช ไฟแนนซ์เชียล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

8) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

9) บริษัท ทุนธนชาต จำกัด (มหาชน)

10) บริษัท ทิสโก้ไฟแนนเชียลกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

11) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)

ดังนั้นจำนวนตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 11 บริษัท ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในศึกษา

ลำดับ	หลักทรัพย์	ชื่อบริษัท	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	รวม
1	BAY	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	4
2	BBL	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	4
3	CIMBT	ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	4
4	KBANK	ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	4
5	KKP	ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	4
6	KTB	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	4
7	LHFG	บริษัท แอล เอช ไฟแนนซ์เชียล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	4
8	SCB	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	4
9	TCAP	บริษัท ทุนธนชาต จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	4
10	TISCO	บริษัท ทิสโก้ไฟแนนเชียลกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	4
11	TMB	ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	✓	✓	✓	✓	4
รวมจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา			**11**	**11**	**11**	**11**	**44**

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ กระดาษทำการที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นโดยการศึกษาจากแนวคิดและวรรณกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้อง กระดาษทำการจะเป็นเครื่องมือในการรวบรวมและจัดกลุ่มข้อมูลที่เปิดเผยเพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โครงสร้างของกระดาษทำการจะเป็นลักษณะตารางแสดงการเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูล 4 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ถึงปี พ.ศ. 2563 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.2 กระดาษทำการสำหรับการวิจัย

กระดาษทำการ

เรื่อง ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของ

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร

ประเด็นที่เปิดเผย / บริษัท		จำนวนบรรทัดที่เปิดเผย			
		2560	2561	2562	2563
1	การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม				
2	การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น				
3	การเคารพสิทธิมนุษยชน				
4	การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม				
5	ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค				
6	การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม				
7	การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม				
8	การมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย				

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ข้อมูลจากรายงานประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ที่จัดเก็บไว้ในห้องสมุดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถสืบค้นได้จากฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและบริษัทของกลุ่มตัวอย่างสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ถึงปี พ.ศ. 2563 รวมเป็นระยะเวลา 4 ปี ดังนี้

3.3.1 การเปิดเผยข้อมูลตามกรอบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 8 ข้อ คือ การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม การต่อต้านการทุจริต การเคารพสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อม นวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความ

รับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยได้นำวิธีการนับจำนวนบรรทัดที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีมาใช้ในการเก็บรวบรวม โดยเศษของบรรทัดจะนับเป็น 1 บรรทัด

3.3.2 ผลการดำเนินงาน คือ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Return on Asset: ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) และอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit margin) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1)ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปรและการวัดค่า

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยแบ่งออกเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลตามกรอบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งประกอบด้วย

1) การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม
2) การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น
3) การเคารพสิทธิมนุษยชน
4) การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม
5) ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค
6) การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
7) การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม
8) การมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย

โดยการนับจำนวนบรรทัดที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีมาใช้ในการเก็บรวบรวม โดยเศษของบรรทัดจะนับเป็น 1 บรรทัด

วัดค่าด้วยตัวชี้วัดของแต่ละด้านดังนี้

1) การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม ได้แก่ การรวมหัวกันกำหนดราคา การกำหนดราคาจำหน่ายเพื่อกำจัดคู่แข่ง การฮั้วประมูล การรายงานกรณีของการกระทำหรือพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการตกลงร่วมกันผูกขาด การกีดกันหรือจำกัดการแข่งขันที่เป็นการละเมิดกฎหมาย เป็นต้น

2) การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น ได้แก่ การให้สินบนในทุกรูปแบบ เช่น การเรียก การเสนอ หรือการรับสินบนทั้งที่เป็นตัวเงินและรูปแบบอื่น เป็นต้น

3) การเคารพสิทธิมนุษยชน ได้แก่ นโยบายและกระบวนการในการป้องกันบรรเทาและแก้ไขผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนที่เกิดจากกิจกรรมขององค์กร การให้ผู้บริหารสูงสุดแสดงพันธกรณีที่จะปกป้องสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

4) การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ได้แก่ การสรรหาและการเลื่อนตำแหน่งคนงาน การโอนและการโยกย้ายคนงาน การเลิกจ้าง การฝึกอบรมและการพัฒนาฝีมือแรงงาน สุขภาพ อาชีวอนามัยและความปลอดภัย เป็นต้น

5) ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ได้แก่ ข้อมูลผลิตภัณฑ์และบริการสำคัญที่ได้รับการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพและความปลอดภัย การปฏิบัติตามกฎหมาย มาตรฐาน และข้อแนะนำเกี่ยวกับการสื่อสารการตลาด โทษปรับของการละเมิดกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวกับการใช้สอยผลิตภัณฑ์และบริการ เป็นต้น

6) การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปริมาณการใช้วัสดุ วัสดุรีไซเคิล พลังงานและน้ำ ข้อมูลปริมาณการปล่อยมลอากาศ น้ำทิ้ง และของเสีย รวมถึงการหกรั่วไหล เป็นต้น

7) การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม ได้แก่ การจ้างแรงงานท้องถิ่นและสัดส่วนของผู้บริหารอาวุโสที่มาจากชุมชนในท้องถิ่น การบริจาคเงิน การทำงานบริการสังคม เป็นต้น

8) การมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสียได้แก่ การปรับกระบวนการทำงาน เพื่อพัฒนาไปสู่การค้นพบนวัตกรรมทางธุรกิจ เป็นต้น

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ผลการดำเนินงานของกิจการ (Firm Performance) วัดค่าด้วยอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Return on Asset: ROA) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) และอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit margin)

วัดค่าโดยมีสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{กำไรก่อนภาษีเงินได้}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}} \times 100$$

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น = $\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$ X 100

อัตรากำไรสุทธิ = $\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย}}$ X 100 (%)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้นโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่เปิดเผยในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี โดยพิจารณาและเก็บคะแนนตามกระดาษทำการที่ได้กำหนดไว้ โดยอิงตามแนวคิดของชลันดา นุราฤทธิ์ (2555) วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานเพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยจะเลือกใช้สถิตที่เหมาะสมกับประเภทตัวแปรที่สนใจ คือ

สมมติฐานที่ 1 ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Assets:ROA)

สมมติฐานที่ 2 ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity:ROE)

สมมติฐานที่ 3 ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว จึงนำผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาประมวลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อทดสอบสมมติฐาน และใช้สถิติในการวัดค่าข้อมูล โดยมีขั้นตอนและกระบวนการดังต่อไปนี้

3.4.1 นำเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้น คือ ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการนับจำนวนบรรทัดที่มีการเปิดเผยข้อมูลความ

รับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีมาใช้ในการเก็บรวบรวม โดยเศษของบรรทัดจะนับเป็น 1 บรรทัด แสดงด้วยค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยมีการคำนวณดังนี้

3.4.1.1 คำนวณจำนวนบรรทัดเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

$$\text{จำนวนบรรทัดเฉลี่ย} = \frac{\text{จำนวนบรรทัดที่ได้}}{\text{จำนวนบริษัททั้งหมด}}$$

3.4.1.2 คำนวณจำนวนบรรทัดเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละประเด็น

$$\text{จำนวนบรรทัดเฉลี่ยแต่ละประเด็น} = \frac{\text{จำนวนบรรทัดที่ได้แต่ละประเด็น}}{\text{จำนวนบริษัททั้งหมด}}$$

3.4.1.3 คำนวณค่าร้อยละจำนวนบรรทัดของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละประเด็น

$$\text{ร้อยละของการเปิดเผยแต่ละประเด็น} = \frac{\text{จำนวนบรรทัดที่ได้แต่ละประเด็น} \times 100}{1000}$$

นำร้อยละของจำนวนบรรทัดโดยเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลที่ได้ จำแนกระดับการเปิดเผย โดยประยุกต์การจำแนกระดับการเปิดเผยของชลินธร รู้จำ (2551) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ดังนี้

น้อยที่สุด	=	มีจำนวนบรรทัดของการเปิดเผยน้อยกว่าร้อยละ 50.00
น้อย	=	มีจำนวนบรรทัดของการเปิดเผยร้อยละ 50.00 – 59.99
ปานกลาง	=	มีจำนวนบรรทัดของการเปิดเผยร้อยละ 60.00 – 69.99
มาก	=	มีจำนวนบรรทัดของการเปิดเผยร้อยละ 70.00 – 79.99
มากที่สุด	=	มีจำนวนบรรทัดของการเปิดเผยตั้งแต่ร้อยละ 80.00 ขึ้นไป

ส่วนการให้คะแนนสำหรับระดับของการเปิดเผยข้อมูลตามลักษณะการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่กำหนดดัง ตารางที่ 3.2 กระดาษทำการสำหรับการวิจัยนั้น ผู้วิจัยแบ่งระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยให้คะแนนคือ ถ้าเปิดเผยข้อมูลในลักษณะของข้อความหรือการบรรยาย ตัวเลข จำนวนเงิน แผนภูมิหรือตาราง และรูปภาพ ให้อย่างละ 1 คะแนน เช่น ถ้าหากมีการเปิดเผยข้อมูลทุกรายการที่กล่าวมาข้างต้นก็จะให้คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน

3.4.2 การหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามกรอบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม อันประกอบไปด้วย การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม การต่อต้านการทุจริต การเคารพสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ความรับผิดชอบ

ต่อผู้บริโภค การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อม การมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสียกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดค่าด้วยอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Return on Asset: ROA) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) และอัตรากำไรสุทธิ(Net Profit Margin)นั้น จะใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Method) เนื่องจากในการทดสอบครั้งนี้มีตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัวแปร

โดยมีตัวแบบดังนี้

$$ROE = \beta_0 + \beta_1(FAIR_{it}) + \beta_2(CORRU_{it}) + \beta_3(HMRHT_{it}) + \beta_4(LABOR_{it}) + \beta_5(CONSU_{it}) + B_6(ENV_{it}) + \beta_7(COMMU_{it}) + \beta_8(INNOV_{it}) + \varepsilon$$

$$ROA = \beta_0 + \beta_1(FAIR_{it}) + \beta_2(CORRU_{it}) + \beta_3(HMRHT_{it}) + \beta_4(LABOR_{it}) + \beta_5(CONSU_{it}) + B_6(ENV_{it}) + \beta_7(COMMU_{it}) + \beta_8(INNOV_{it}) + \varepsilon$$

$$NPM = \beta_0 + \beta_1(FAIR_{it}) + \beta_2(CORRU_{it}) + \beta_3(HMRHT_{it}) + \beta_4(LABOR_{it}) + \beta_5(CONSU_{it}) + B_6(ENV_{it}) + \beta_7(COMMU_{it}) + \beta_8(INNOV_{it}) + \varepsilon$$

โดยที่

$FAIR_{it}$ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรมของบริษัท i ปีที่ t

$CORRU_{it}$ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่นของบริษัท i ปีที่ t

$HMRHT_{it}$ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนของบริษัท i ปีที่ t

$LABOR_{it}$	คือ	ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรมของบริษัท i ปีที่ t
$CONSU_{it}$	คือ	ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคของบริษัท i ปีที่ t
ENV_{it}	คือ	ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของบริษัท i ปีที่ t
$COMMU_{it}$	คือ	ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคมของบริษัท i ปีที่ t
$INNOV_{it}$	คือ	ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท i ปีที่ t
ROA_{it}	คือ	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของบริษัท i ปีที่ t
ROE_{it}	คือ	อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท i ปีที่ t
NPM_{it}	คือ	อัตรากำไรสุทธิของบริษัท i ปีที่ t (Net Profit Margin)
ε	คือ	ความคลาดเคลื่อน (Residual)
β_0	คือ	ค่าคงที่ (Constant) ของสมการถดถอย
β_1	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Regression Coefficient)

บทที่ 4
ผลการศึกษา

ในการศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร โดยผลการดำเนินงานทางการเงิน วัดค่าโดยอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on Assets : ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE) อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin: NPM) โดยการนำการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีตามแบบแสดงรายการ 56-1 มาวิเคราะห์ผลการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้น หรือสถิติเชิง พรรณนา (Descriptive Statistic) 2. การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) 3. การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเค ราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression Analysis) มีผลการศึกษาดังนี้

4.1 ผลการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม 8 ประเด็นหัวข้อตามกรอบการเปิดเผยในรายงาน 56-1 ของคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์

จากการเก็บข้อมูลในรายงาน 56-1 กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร จำนวน 11 บริษัท ระยะเวลา 4 ปี พ.ศ 2560-2563 เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบในการเปิดเผยระหว่างปี และผลการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละหัวข้อ โดยมีวิธีการวิเคราะห์ดังนี้

4.1.1 คำนวณจำนวนบรรทัดเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

$$\text{จำนวนบรรทัดเฉลี่ย} = \frac{\text{นวนบรรทัดที่ได้}}{\text{จำนวนบริษัททั้งหมด}}$$

4.1.2 คำนวณจำนวนบรรทัดเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละประเด็นทั้ง 4 ปี

$$\text{จำนวนบรรทัดเฉลี่ยแต่ละประเด็น} = \frac{\text{จำนวนบรรทัดที่ได้แต่ละประเด็น}}{\text{จำนวนบริษัททั้งหมด}}$$

4.1.3 คำนวณค่าร้อยละจำนวนบรรทัดของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละประเด็น

ร้อยละของการเปิดเผยแต่ละประเด็น = $\frac{\text{จำนวนบรรทัดที่ได้แต่ละประเด็น X 100}}{1000}$

โดยอ่านค่าที่ได้จากร้อยละของการเปิดเผยแต่ละประเด็นแบ่งระดับการเปิดเผยตามอัตราร้อยละดังนี้

น้อยที่สุด = มีจำนวนบรรทัดของการเปิดเผยน้อยกว่าร้อยละ 50.00

น้อย = มีจำนวนบรรทัดของการเปิดเผยร้อยละ 50.00 – 59.99

ปานกลาง = มีจำนวนบรรทัดของการเปิดเผยร้อยละ 60.00 – 69.99

มาก = มีจำนวนบรรทัดของการเปิดเผยร้อยละ 70.00 – 79.99

มากที่สุด = มีจำนวนบรรทัดของการเปิดเผยตั้งแต่ร้อยละ 80.00 ขึ้นไป

ตารางที่ 4.1 ผลการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเปรียบเทียบ ปี พ.ศ 2560-2563

ปี พ.ศ	จำนวนบรรทัดที่มีการเปิดเผย	ค่าเฉลี่ยบรรทัด
พ.ศ 2560	1933	175.73
พ.ศ 2561	2577	234.27
พ.ศ 2562	2518	228.90
พ.ศ 2563	2021	183.72

จากตารางที่ 4.1 แสดงผลเปรียบเทียบได้ว่าในปี พ.ศ 2561 มีค่าเฉลี่ยการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด คือได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 234.27

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบผลการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม 8 หัวข้อ

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ยบรรทัด	คิดเป็นอัตราร้อยละ	ระดับผลการเปิดเผย
1. การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม	9.00	39.60	น้อยที่สุด
2. การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น	27.27	120.00	มากที่สุด
3. การเคารพสิทธิมนุษยชน	8.80	38.70	น้อยที่สุด
4. การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม	30.86	135.80	มากที่สุด
5. ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค	14.36	63.20	ปานกลาง
6. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	33.59	147.80	มากที่สุด
7. การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม	72.82	320.40	มากที่สุด
8. การมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย	11.80	51.90	น้อย

จากตารางที่ 4.2 พบว่าการเปิดเผยในประเด็นหัวข้อ การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม มีการเปิดเผยในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก ส่วนประเด็นหัวข้อ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม และการต่อต้านการทุจริตคอรัปชั่น มีการเปิดเผยระดับมากที่สุดในอันดับรองลงมา ส่วนประเด็นที่มีการเปิดเผยในระดับน้อยคือหัวข้อการมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย และประเด็นหัวข้อที่มีการเปิดเผยน้อยที่สุดมีสองประเด็นหัวข้อ คือ การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม การเคารพสิทธิมนุษยชน

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม กับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

4.2.1 วิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis)

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation) ระหว่าง ตัวแปรทั้ง 8ตัว พบว่าตัวแปรทั้ง 8 ตัว มีความสัมพันธ์ระหว่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ดังแสดง ในตาราง 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Pearson correlation)

Correlations									
		CSR1	**CSR2**	**CSR3**	**CSR4**	**CSR5**	**CSR6**	**CSR7**	**CSR8**
CSR1	**Pearson Correlation**	1	0.485**	0.749**	0.737**	0.565**	0.656**	0.477**	0.401**
	Sig. (2-tailed)		<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	0.001	0.007
	N	44	44	44	44	44	44	44	44
CSR2	**Pearson Correlation**	0.485**	1	0.464**	0.709**	0.429**	0.440**	0.419**	0.180
	Sig. (2-tailed)	<.001		0.002	<0.001	0.004	0.003	0.005	0.244
	N	44	44	44	44	44	44	44	44
CSR3	**Pearson Correlation**	0.749**	0.464**	1	0.715**	0.704**	0.673**	0.401**	0.520**
	Sig. (2-tailed)	<0.001	0.002		<0.001	<0.001	<0.001	0.007	<0.001
	N	44	44	44	44	44	44	44	44
CSR4	**Pearson Correlation**	0.737**	0.709**	0.715**	1	0.777**	0.795**	0.560**	0.489**
	Sig. (2-tailed)	<0.001	<0.001	<0.001		<0.001	<0.001	<0.001	<0.001
	N	44	44	44	44	44	44	44	44
CSR5	**Pearson Correlation**	0.565**	0.429**	0.704**	0.777**	1	0.809**	0.213	0.781**
	Sig. (2-tailed)	<0.001	0.004	<0.001	<0.001		<0.001	0.165	<0.001
	N	44	44	44	44	44	44	44	44
CSR6	**Pearson Correlation**	0.656**	0.440**	0.673**	0.795**	0.809**	1	0.594**	0.630**
	Sig. (2-tailed)	<0.001	0.003	<0.001	<0.001	<0.001		<0.001	<0.001
	N	44	44	44	44	44	44	44	44
CSR7	**Pearson Correlation**	0.477**	0.419**	0.401**	0.560**	0.213	0.594**	1	0.157
	Sig. (2-tailed)	0.001	0.005	0.007	<0.001	0.165	<0.0001		0.310
	N	44	44	44	44	44	44	44	44

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

Correlations									
		CSR1	**CSR2**	**CSR3**	**CSR4**	**CSR5**	**CSR6**	**CSR7**	**CSR8**
CSR8	**Pearson Correlation**	0.401**	0.180	0.520**	0.489**	0.781**	0.630**	0.157	1
	Sig. (2-tailed)	0.007	0.244	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	0.310	
	N	44	44	44	44	44	44	44	44

CSR1 การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม CSR2 การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น CSR3 การเคารพสิทธิมนุษยชน CSR4 การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม CSR5 ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค CSR6 การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม CSR7 การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม CSR8 การมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย

จากตารางที่ 4.3 ผลจากกการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าที่ได้ โดยปกติจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 ถ้ามีค่าติดลบหมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามถ้ามีค่าเป็นบวกหมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ถ้ามีค่าเป็น 0 หมายความว่าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน จากค่าที่ได้จาก Pearson correlation ทั้ง 8 หัวข้อ พบว่าตัวแปรที่ได้มีค่าอยู่ที่ระหว่าง 0.00-.007 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4.2.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ (Multiple Linear Regression Analysis) การทดสอบสมมติฐานเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรใน 8 หัวข้อ กับผลการดำเนินงานทางการเงิน วัดค่าโดยอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) ระหว่างปีพ.ศ. 2560-2564 ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้นแบบ พหุ (Multiple Linear Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter โดยสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.4 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและค่าการกระจายตัวของ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

ตัวชี้วัด	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA)	1.04	7.31	2.8909	1.14405
อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)	0.02	19.41	9.8236	4.36595
อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)	0.05	198.78	30.0180	29.39895

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร จำนวน 11 บริษัท ที่ มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์(ROA) เฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ. 2560-2563 ต่ำสุดเท่ากับ 1.04 และสูงที่สุดเท่ากับ 7.31 มีค่าเฉลี่ยอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) โดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.8909 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ย ของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) โดยเฉลี่ย เท่ากับ 1.14405

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) เฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ. 2560-2563 จำนวน 11 บริษัท มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.02 สูงที่สุดเท่ากับ 19.41 มีค่าเฉลี่ยผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) เฉลี่ยเท่ากับ 9.8236 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ยของผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) เท่ากับ 4.36595

อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) เฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ. 2560-2563 จำนวน 11 บริษัท มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.05 สูงที่สุดเท่ากับ 198.78 มีค่าเฉลี่ยอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) เฉลี่ยเท่ากับ 30.0180 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ยของอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) เท่ากับ 29.39895

ตารางที่ 4.5 แสดงการวัดความสัมพันธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	0.637	0.406	0.270	0.97765	2.040

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การทดสอบค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน ด้วยค่าทางสถิติที่เรียกว่า เดอร์บิน-วัตสัน (Durbin-Watson) พบว่า ค่าเดอร์บิน-วัตสัน ที่แสดงในตาราง มีค่าเท่ากับ 2.040 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในช่วง 1.5 ถึง 2.5 แสดงว่า ค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

ตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ (ROA)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	3.094	0.240		12.911	0.000**
การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม	0.030	0.025	0.269	1.167	0.251
การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น	-0.010	0.007	-0.267	-1.357	0.184
การเคารพสิทธิมนุษยชน	0.051	0.026	0.462	1.975	0.056
การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม	-0.005	0.009	-0.200	-0.527	0.601
ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค	-0.001	0.021	-0.011	-0.025	0.980
การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	0.005	0.008	0.187	0.554	0.583
การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม	-0.006	0.003	-0.548	-2.313	0.027*

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
การมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย	-0.019	0.014	-0.292	-1.284	0.208
Adjusted R Square 0.270					

จากตารางที่ 4.6 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม จะเห็นว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เป็นความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ในทิศทางตรงกันข้ามเชิงลบกับอัตรากำไรสุทธิ จากค่านัยระดับความสำคัญ เท่ากับ 0.027 (น้อยกว่า 0.05)

จึงสรุปได้ ว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมหัวข้อการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับ ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ในขณะที่อีก 7 หัวข้อนั้นประกอบด้วย การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น การเคารพสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และการมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.7 Model Analysis วัดค่าความสัมพันธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

Model Summary

Mode	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	0.535	0.286	0.123	4.08860	1.870

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การทดสอบค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน ด้วยค่าทางสถิติที่เรียกว่า เดอร์บิน-วัตสัน (Durbin-Watson) พบว่า ค่าเดอร์บิน-วัตสัน ที่แสดงในตาราง มีค่าเท่ากับ 1.870 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในช่วง 1.5 ถึง 2.5 แสดงว่า ค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

ตารางที่ 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	10.830	1.002		10.808	0.000**
การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม	-0.061	0.106	-0.145	-0.573	0.570
การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น	-0.054	0.030	-0.387	-1.795	0.081
การเคารพสิทธิมนุษยชน	0.188	0.108	0.445	1.738	0.091
การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม	0.015	0.039	0.163	0.391	0.698
ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค	-0.039	0.090	-0.211	-0.431	0.669
การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	-0.040	0.034	-0.434	-1.172	0.249
การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม	-0.001	0.011	-0.036	-0.137	0.892
การมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย	0.076	0.060	0.315	1.262	0.215

จากตารางที่ 4.8 ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) นัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ไม่พบว่าการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับ อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

จึงสรุปได้ว่าทั้ง 8 หัวข้อในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่มีความสัมพันธ์ กับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากในการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมไม่สามารถนำมาอธิบายอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ได้อย่างชัดเจน หรืออาจมีตัวแปรอื่นที่ ส่งผลกระทบต่อการคำนวณอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) หรือประสิทธิภาพของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรยังไม่สะท้อนผลของอัตาผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

ตารางที่ 4.9 Model Analysis วัดค่าความสัมพันธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics R Square Change	Durbin-Watson
1	0.587	0.345	0.195	26.37075	0.345	2.220

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การทดสอบค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน ด้วยค่าทางสถิติที่เรียกว่า เดอร์บิน-วัตสัน (Durbin-Watson) พบว่า ค่าเดอร์บิน-วัตสัน ที่แสดงในตาราง มีค่าเท่ากับ 2.220 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในช่วง 1.5 ถึง 2.5 แสดงว่า ค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม จะเห็นว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
(Constant)	28.833	6.463		4.461	0.000**
การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม	-0.003	0.682	-0.001	-0.004	0.997
การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น	-0.216	0.193	-0.231	-1.117	0.272
การเคารพสิทธิมนุษยชน	-0.069	0.698	-0.024	-0.099	0.922
การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม	-0.098	0.249	-0.156	-0.392	0.697
ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค	0.233	0.580	0.188	0.402	0.690
การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	-0.480	0.221	-0.773	-2.178	0.036*
การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม	0.176	0.069	0.637	2.559	0.015*
การมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย	0.908	0.389	0.558	2.335	0.025*

จากตารางที่ 4.10 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม จะเห็นว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ที่มีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรสุทธิในเชิงบวก ได้แก่หัวข้อการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม มีนัยระดับความสำคัญ Sig เท่ากับ 0.015* มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็น -0.176 และ 0.637 ตามลำดับ และหัวข้อการมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสียนัยระดับความสำคัญ Sig เท่ากับ 0.025 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็น 0.908 และ 0.558 ทั้งนี้ในหัวข้อการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตรากำไรสุทธิ จากค่านัยความสำคัญ เท่ากับ 0.036

จึงสรุปได้ว่า การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม และหัวข้อการมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสียมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 และทั้งสองหัวข้อมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก แต่ในหัวข้อการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน และหัวข้ออื่นได้แก่การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น การเคารพสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าข้อมูลกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของบริษัทในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและผลกำไร อาจส่งผลให้บริษัทมีผลลัพธ์ ที่ได้ช่วยให้เกิดประโยชน์ทางด้านอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

บทที่ 5
สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Assets:ROA) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่ออัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity:ROE) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่ออัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาในเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร ซึ่งประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Return on Asset: ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) และอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit margin) ตั้งแต่ปี 2560 ถึงปี 2563 และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กระดาษทำการ

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้น คือ ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) และใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Method) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูล

ความรับผิดชอบต่อสังคมต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร

การศึกษาในครั้งนี้สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปราย ผล ข้อค้นพบ ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา

5.1.1 ผลการศึกษาเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร บริษัทมีจำนวนบรรทัดที่รายงานความรับผิดชอบต่อสังคมโดยเฉลี่ย เปรียบเทียบ ปี พ.ศ 2560-2563 พบว่าปี พ.ศ 2561 มีค่าเฉลี่ยการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด คือได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 234.27 บรรทัด

5.1.2 ผลการเปิดเผยรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตามหลักการ 8 หัวข้อ ที่กำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร พบว่าการเปิดเผยในประเด็นหัวข้อ การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม มีการเปิดเผยในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก ส่วนประเด็นหัวข้อ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม และการต่อต้านการทุจริตคอรัปชั่น มีการเปิดเผยระดับมากที่สุดในอันดับรองลงมา ส่วนประเด็นที่มีการเปิดเผยในระดับน้อยคือหัวข้อการมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย และประเด็นหัวข้อที่มีการเปิดเผยน้อยที่สุดมีสองประเด็นหัวข้อ คือ การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม การเคารพสิทธิมนุษยชน

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์(ROA) บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคารพบว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 8 ประเด็น นั้น การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในหัวข้อการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคมมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROAโดยการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม กับ ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) มีความสัมพันธ์กันในเชิงลบในขณะที่อีก 7 หัวข้อนั้น ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ซึ่งอาจเกิดจากการมีระดับการเปิดเผยรายงานหรือข้อมูลกิจกรรมการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคมไว้ในระดับที่ดี จึงส่งผลให้บริษัทมีชื่อเสียงจึงทำให้ผลลัพธ์ ที่ได้ช่วยให้เกิดประโยชน์ทางด้านผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพรวิดี วัฒนากลาง (2552) ซึ่งทำการศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทน

หลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนฯ ในกลุ่ม SET 100 Index การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในเรื่องการพัฒนาสังคม มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลตอบแทนหลักทรัพย์

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคารพบว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 8 ประเด็น นั้น ไม่มีความสัมพันธ์ กับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากในการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมไม่สามารถนำมาอธิบายอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ได้อย่างชัดเจน หรืออาจมีตัวแปรอื่นที่ ส่งผลกระทบต่อการคำนวณอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) หรือประสิทธิภาพของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรยังไม่สะท้อนผลของอัตาผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของชลันดา นุราฤทธิ์ (2555) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การกับผลประกอบการทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนฯหมวดธุรกิจธนาคารที่อยู่ในดัชนี SET 50 INDEX จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในส่วนของ Policy มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อย่างมีนัยสำคัญ

5.1.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit margin) บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคารพบว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 8 ประเด็น นั้น การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในหัวข้อการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม และหัวข้อการมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสียมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) และทั้งสามหัวข้อมีความสัมพันธ์กันในเชิงลบ 1 หัวข้อคือ หัวข้อการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และเชิงบวก 2 หัวข้อ คือ หัวข้อการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม และหัวข้อการมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย ในขณะที่หัวข้อการประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น การเคารพสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรสุทธิ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าข้อมูลกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของบริษัทในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและผลกำไร อาจส่งผลให้บริษัทมีผลลัพธ์ ที่ได้ช่วยให้เกิดประโยชน์ทางด้านอัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร ซึ่งศึกษาตัวแปรและกลุ่มประชากรที่เข้าเงื่อนไข ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปอาจจะขยายตัวแปร และกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา เช่น ศึกษากลุ่มประชากรทั้งหมดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.2.2 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้เกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามกรอบการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดขึ้น 8 หัวข้อ ครั้งต่อไปผู้ศึกษาอาจใช้เกณฑ์การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตามมาตรฐานสากลอื่นๆ เช่น กรอบการรายงานสากล Global Reporting Initive (GRI) เป็นต้น

5.3 ข้อจำกัดของการศึกษา

5.3.1 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร เท่านั้น ซึ่งมีข้อมูลเพียง 44 ข้อมูล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กิตติพงศ์ จิรวัสวงศ์. (2554). *ISO 26000 มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม*. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565, จาก http://www.thailandindustry.com/indust_newweb/articles_preview.php?cid=14670

คณะกรรมการกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนามาตรฐานการเรียนการสอนและการวิจัยด้านบริหารธุรกิจแห่งประเทศไทย. (2555). *แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ*. สืบค้น18 พฤษภาคม 2565, จาก https://www.setsustainability.com/download/j29bgqeslyki7tw

คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2551). *เข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม*. โรงพิมพ์ ไอคอนพรินติ้ง.

ชลันดา นุราฤทธิ์. (2555). *ความสัมพันธ์ของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การกับผลประกอบการทางการเงินของบริษัทหมวดธุรกิจธนาคารที่อยู่ในดัชนี SET 50* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ชลินธร รู้จำ. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและองค์ประกอบของคณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไชยรัตน์ ปราณี. (2555). *ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคม*. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565, จาก http://www.sahavicha.com/?name=blog&file=readblog&id=231

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *ข้อมูลรายบริษัท/รายหลักทรัพย์*. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565, จาก https://www.set.or.th/th/market/get-quote/stock/

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์*. สืบค้น18 พฤษภาคม 2565, จาก https://classic.set.or.th/th/company/companylist.html

ธนภร กรทองทวีลาภ. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรกับการปฏิบัติงานทางการเงินวัดค่าโดยอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทน จากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) กรณีศึกษา:บริษัทที่จดทะเบียนในตลาด*

หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธิดา พุฒยางกูล. (2549). *การเปิดเผยนโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ฌานสิทธิ์ ยอดพฤติการณ์. (2555). *เส้นทางสร้างความยั่งยืน ฉบับ GRI.* สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565, จากhttp://chansith.blogspot.com/2012_06_01_archive.html

นุกูล กรยืนยงค์. (2555). *การจัดการการเงินของสหกรณ์.* สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565, จาก http://pirun.ku.ac.th/~fecongk/coop331/fulltext331.pdf

พรวิดี วัฒนากลาง. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 Index* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิมพ์ลภัส ชาญสมิง. (2553). *การศึกษาปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

มนตรี เลิศสกุลเจริญ. (2547). *แนวทางการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจภาคอุตสาหกรรมใน จ.นนทบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มรกต พรพิบูลย์. (2555). *CSR Talk :ทำไมต้องรายงานความยั่งยืน.* สืบค้น 18 พฤษภาคม 2555, จาก http://www.csri.or.th

ศุภชัย เทพัฒนพงศ์. (2551). *ISO26000 ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม.* สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565, จาก http://www.oknation.net/blog/print.php?id=331881

สถาบันไทยพัฒน์. (2556). (ร่าง)*กรอบการรายงานข้อมูล CSR ในเล่มรายงานประจำปี.* สืนค้น 18 พฤษภาคม 2565, จาก http://www.virtualdepots.com/thaicsr/draft-iCSR-reporting-framework.pdf

สถาบันไทยพัฒน์ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และ ณัฐศิริ บุญชวน. (2555). *แนวทางการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน.* บริษัท เมจิกเพรส จำกัด.

สถาบันไทยพัฒน์ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. (2555). *ซีเอสอาร์คืออะไร.* สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565, จาก http://thaicsr.blgspot.com/2006/03/blog-post_20.thaml.

สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม. (2555). *นิยาม ความหมายของ CSR*. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565 จาก http://www.csri.or.th.

สมศักดิ์ เวียงอินทร์. (2551). *ผลกระทบของความรับผิดชอบต่อสังคม และภาพลักษณ์ขององค์กรที่มีต่อผลการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมพร กมลศิริพิชัยพร. (2553). *วารสารสื่อพลัง: รายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน สมุดพกความดีที่สร้างแรงขับเคลื่อนในการทำความดีสู่สังคม*. สืบค้น 18 พฤษภาคม2565, จาก http://www.pttplc.com/TH/newsenergy-fact-newsletters.aspx.

สุธิชา เจริญงาม. (2555). *CSR Talk:รายงานความยั่งยืนที่มาถูกทาง*. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565, จาก http://www.csri.or.th

ภาษาต่างประเทศ

UN Global Compact. (2012). ***The Ten Principles of the UN Global Compact.*** Retrieved May 18, 2022, from https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles

ภาคผนวก

กระดาษทำการ

เรื่อง ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินหมวดธุรกิจธนาคาร

ประเด็นที่เปิดเผย / บริษัท		จำนวนบรรทัดที่เปิดเผย			
		2560	2561	2562	2563
1	การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม				
2	การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น				
3	การเคารพสิทธิมนุษยชน				
4	การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม				
5	ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค				
6	การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม				
7	การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม				
8	การมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย				

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวสมจิต สิทธิ
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2554 บัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บัญชี ระดับ 3 บริษัท พรีบิลท์ จำกัด (มหาชน)

DPU